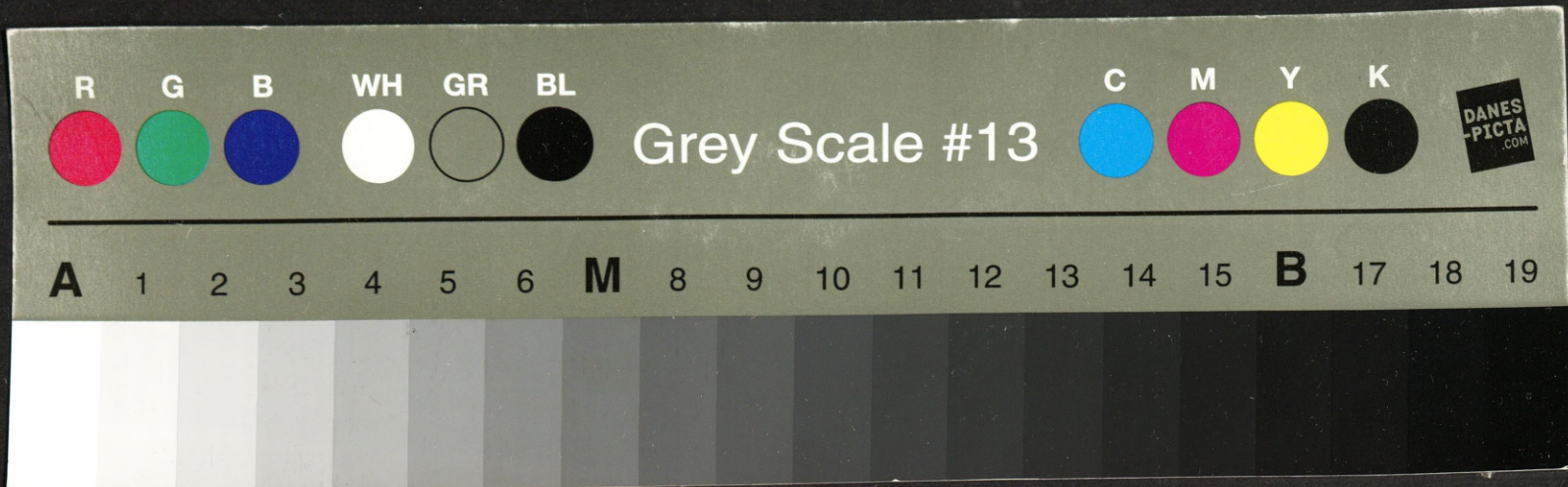

313

359/144

13272

490

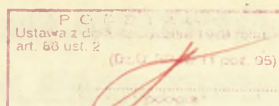
ep 2

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
ADEMI SZTABU ENKRALNO
gen. broni K. Szwajcarskiej

34613

Przeł. prot. 12657

~~DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO~~

~~TAJ~~

Egz. Nr ..2

Płk dypl. Stanisław WOŁYNIAK

"OPRACOWANIE ZASAD DOPROWADZANIA PLANU ROZSRODKOWANIA
LUDNOSCI DO WIADOMOSCI ZAINTERESOWANYCH"

Czynność 16-25 Programu pracy naukowo-badawczej pod
kryptonimem "ROZKŁAD"

Listopad 1968 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
ADAM SZTABU GENERALNEGO
gen. broni K. Szwedowski

34613

1. Zasady określania zakresu informacji i ich form dla odpowiednich zainteresowanych

Rozpatrując zasady doprowadzania planu rozśrodkowania ludności do wiadomości zainteresowanych celowym jest ustalić na wstępie istotę samego zagadnienia.

Plan jest dokumentem pełnoprawnym zawierającym decyzję kierownictwa danego szczebla, sposoby realizacji tej decyzji oraz wszelkiego rodzaju niezbędne zabezpieczenia jej wykonania.

W treści planu rozśrodkowania ludności zostały ustalone jednoznacznie zadania dla wszystkich zainteresowanych to znaczy bezpośrednio odpowiedzialnych wykonawców tych zadań.

Realizacja zadań zawartych w planie rozśrodkowania była przedmiotem wstępnych badań, została ustalona i zatwierdzona, a tym samym nie może być zmieniona bez zgody zatwierdzającego.

Doprowadzenie planu do wiadomości zainteresowanych odbywa się w układzie poziomym i pionowym. /patrz załącznik nr 1/. Przez doprowadzenie planu do wiadomości zainteresowanych w układzie poziomym należy rozumieć zapoznanie z nim wszystkich komórek wykonawczych danego szczebla czyli sił i środków działów. Układ pionowy polega na doprowadzeniu planu rozśrodkowania z Komitetu Obrony Kraju do najniższych komórek planowania - Administracji Domów Mieszkalnych i Lokalnych Komitetów Obrony poprzez Wojewódzkie, Powiatowe /Miejskie, Dzielnicowe/ Komitety Obrony.

Po opracowaniu i zatwierdzeniu planów najniższych szczebli następuje doprowadzenie ich do wiadomości ludności podlegającej rozśrodkowaniu oraz do użytkowników domów przyjmujących rozśrodkowaną ludność.

Do głównych zasad w zakresie doprowadzania planów rozród-kowania do wiadomości zainteresowanych należy zaliczyć:

- plan rozród-kowania musi być doprowadzony do wiadomości kaźde-go bezpośrednio podległego zainteresowanego;
- zainteresowany musi znać ogólną koncepcję /zamiar/ przełożo-nego /nadrzędnej instancji/ i konkretne zadania stojące przed nim;
- szczebel nadrzędny /przełożony/ musi mieć pewność, że niższy szczebel /podwładny/ prawidłowo zrozumiał otrzymane zadanie;
- plany szczebla niższego muszą być poddane sprawdzeniu i zatwier-dzeniu przez szczebel nadrzędny.

W związku z tym, że planowanie rozród-kowania ludności odbywa się w zasadzie w gronie nielicznej grupy ludzi reprezentujących wszystkie działy danego szczebla, a zaangażowanie ich nie zawsze jest równe dla wszystkich, nasuwa się konieczność zapoznania z planem wszystkich kierowników i wykonawców poszczególnych dzia-łów.

Znajomość ogólnej treści całego planu przez kierowników działó jest konieczna, gdyż podległe im siły i środki realizują zadania na całym obszarze danego szczebla.

Po zatwierdzeniu na szczeblu centralnym ogólnej koncepcji i zadań rozród-kowania dla województw należy w pierwszej kolej-ności doprowadzić je do wiadomości kierownictw wszystkich dzia-łów Komitetu Obrony Kraju. Dotychczasowe materiały opracowywane przez poszczególne działy miały charakter analiz wstępnych do ogólnego planu, dlatego też ich treść w czasie planowania mogła ulec zmianie.

W związku z tym, że wszystkie działy w toku rozród-kowania

będą działały wspólnie, na jednym terenie, mając jeden i ten sam cel ogólny "sprawne, szybkie rozśrodkowanie ludności" muszą one ściśle z sobą współpracować. Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania wszystkich organów realizujących rozśrodkowanie niezbędna jest wzajemna znajomość wykonywanych zadań, która w zależności od ich charakteru musi być bardziej lub mniej szczegółowa.

Treść ogólnej koncepcji rozśrodkowania ludności została podana w rozdziale "Instancje planujące rozśrodkowanie ludności, ich kompetencje i zasady planowania oraz ustalenie form konwencjonalnego planu rozśrodkowania ludności".

Ogólna treść zadań dla wykonawców poszczególnych działów Komitetu Obrony Kraju może ujmować następujące problemy:

a/ Dla działu ochrony ludności:

- miasta podlegające rozśrodkowaniu;
- rozmieszczenie ludności nie mieszczącej się w granicach macierzystych województw /tu należy wymienić, które województwa/ od których województw, ile ludności przyjmują oraz do których rejonów, kiedy i jakimi środkami transportu ta ludność przybędzie. W wypadku rozśrodkowania ludności na obszary sąsiednich państw należy podać która ludność, ile, jakimi środkami transportu, do którego punktu granicznego i w jakim czasie ma być skierowana/;
- przyjęcie ludności z państw sąsiednich /podać, które województwa, kiedy, z którego państwa, w jakich rejonach, ile ludności mają przyjąć i na jakich obszarach daną ludność rozmieścić/;

- obszary do których można rozszerzkowywać ludność;
- dopuszczalne normy zagęszczenia ludności na kilometr kwadratowy i na izbę;
- sposób zabezpieczenia ludności rozszerzkowanej przed skażeniami i zakażeniami;
- zapewnienie pomocy medyczno-sanitarnej dla ludności rozszerzkowanej.

b/ Dla działu politycznego:

- formy i charakter pracy politycznej z ludnością rozszerzkowaną i pozostającą w rejonach zagrożonych oraz ludnością przyjmującą rozszerzkowanych;
- formy pomocy i pracy politycznej wśród organów administracji zajmujących się planowaniem i realizacją rozszerzkowania ludności;
- sposoby i charakter przeciwdziałania centralnych instancji w wypadku psychologicznego oddziaływania przeciwnika w toku przygotowania i prowadzenia rozszerzkowania ludności;
- jakie i ile centralnych środków masowego przekazu informacji należy przygotować i wykorzystać do pracy polityczno-propagandowej w toku rozszerzkowania;
- metody i sposoby politycznego oddziaływania wszelkim zjawiskom paniki i chaosu;
- rola i zadania organizacji partyjnych i społecznych w okresie organizacji i prowadzenia rozszerzkowania;
- metody i sposoby przygotowania i wykorzystania szerokiego aktywu partyjno-społecznego w celu sprawnego przygotowania i przeprowadzenia rozszerzkowania;
- kiedy, ile i jakich środków propagandowych przydzielić poszczególnym województwom dla zabezpieczenia rozszerzkowania.

c/ Dla działu militarnego:

- wytypowane drogi międzywojewódzkie dla rozśrodkowania ludności do innych województw;
- rejony zagrożone uderzeniami broni masowego rażenia oraz rejony zastrzeżone dla wojsk operacyjnych, sił i środków OTK;
- punkty /stacje kolejowe, porty rzeczne i morskie/ załadownicze i rozdzielcze dla rozśrodkowania międzywojewódzkiego oraz między sąsiednimi krajami;
- ochrona dróg międzywojewódzkich i regulacja ruchu na nich w toku rozśrodkowania.

d/ Dla działu wewnętrznego:

- rejony wymagające skupienia głównego wysiłku w zakresie utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego podczas rozśrodkowania ludności;
- główne przedsięwzięcia w zakresie ewidencji i typowania ludności podlegającej rozśrodkowaniu;
- system kierowania ruchem w miastach podlegających rozśrodkowaniu i na obszarach przyjmujących ludność rozśrodkowaną;
- zasady ewidencyjnego ujęcia ludności rozśrodkowanej;
- metody postępowania z ludnością uporną i uchylającą się przed rozśrodkowaniem oraz zakres sankcji karnych.

e/ Dla działu zaopatrzenia:

- przesunięcie zaopatrzenia ludności do województw przyjmujących ludność rozśrodkowaną /doprowadzenie do równowagi między zaopatrzeniem, a stanem ludności w poszczególnych województwach po rozśrodkowaniu/;

- sposób zaopatrywania ludności przyjętej w ramach rozśrodkowania z sąsiednich krajów;
- zaopatrywanie ludności rozśrodkowanej do krajów sąsiednich;
- zaopatrywanie ludności na międzywojewódzkich trasach rozśrodkowania;
- podanie ogólnego systemu zaopatrywania ludności w czasie rozśrodkowania i po jego zakończeniu;
- jakie zmiany w zatrudnieniu nastąpią po przejściu na wojenny system kierowania i zarządzania gospodarką narodową i w związku z tym ile pracowników zaopatrzenia podlegać będzie zwolnieniu i rozśrodkowaniu;
- ustalenie norm zaopatrywania ludności rozśrodkowywanej w artykuły pierwszej potrzeby.

f/ Dla działu komunikacji:

- wytypowanie międzywojewódzkich dróg kołowych i dróg śródlądowej żeglugi wodnej do rozśrodkowania ludności na obszary innych województw i do krajów sąsiednich;
- wytypowanie linii kolejowych oraz ilości i rodzaju tabo-ru kolejowego do rozśrodkowania ludności dużych miast, określenie częstotliwości ruchu pociągów przewożących rozśrodkowaną ludność na poszczególnych odcinkach linii kolejowych;
- podanie stacji załadowniczych i wyładowniczych;
- określenie systemu łączności, powiadamiania i kierowania rozśrodkowaniem;
- wytypowanie odwodowych środków łączności do kierowania rozśrodkowaniem na szczeblu centralnym;
- sposób zabezpieczenia technicznego dróg rozśrodkowania.

g/ Dla działu planowania i ekonomiki:

- określenie struktury organizacyjnej i zmian w zatrudnieniu

w poszczególnych gałęziach gospodarki narodowej na czas wojny;

- sposób przejścia na wojenny system kierowania i zarządzania gospodarką narodową;
- sposób zgrania przejścia gospodarki narodowej na wojenny system produkcji z rozśrodkowaniem ludności.

n/ Dla działu przemysłu:

- określenie przedsiębiorstw przemysłowych z których pracownicy podlegać będą rozśrodkowaniu na skutek zawieszenia jego funkcjonowania bądź też redukcji części personelu;
- sposób odejścia zredukowanych pracowników na rozśrodkowanie.

i/ Dla działu szkolnictwa i nauki:

- określenie ogólnych zasad rozśrodkowania szkół;
- w jakim stopniu i które szkoły zostaną zmniejszone i rozdzielone;
- w jaki sposób i do jakich rejonów rozśrodkować młodzież i kadrę naukową szkół średnich i wyższych;
- sposób rozśrodkowania instytutów naukowych i Polskiej Akademii Nauk;
- sposób rozśrodkowania instytucji i pracowników kultury.

j/ Dla działu zagranicznego:

- ustalenie z sąsiednimi państwami spraw związanych z przyjęciem rozśrodkowanej ludności z terenów PRL przez te państwa oraz przyjęcie na tereny naszego kraju ludności rozśrodkowanej z krajów sąsiednich;
- ustalenie: terminów rozśrodkowania, granicznych punktów przyjęcia ludności, formalności paszportowych, sposobów zakwaterowania, zaopatrzenia, pomocy medyczno-sanitarnej;
- ustalenie przedstawicielstwa ludności rozśrodkowanej na obszar sąsiedniego kraju, określenie jego zadań i kompe-

tencji, sposób utrzymywania kontaktów z odpowiednimi władzami swego kraju;

- ustalenie obowiązków i praw ludności rozśrodkowanej na terenie sąsiedniego kraju.

Treść zadań dla poszczególnych działów KOK stanowi podstawę do szczegółowego opracowania planów tychże działów i doprowadzenia ich do bezpośrednio podległych im wykonawców.

Po postawieniu zadań działom KOK doprowadza się wyciągi z informacyjnego planu rozśrodkowania do poszczególnych wojewódzkich i stołecznego komitetu obrony. Ogólna koncepcja i wyciąg z informacyjnego planu rozśrodkowania stanowią dyrektywę, która jest podstawą do opracowania planu przez województwo.

W dyrektywie do WKO poza ogólną koncepcją rozśrodkowania powinno być zawarte:

- miasta i rejony zagrożone podlegające rozśrodkowaniu;
- rejony zastrzeżone do których nie należy rozśrodkowywać ludności;
- ilość ludności podlegającej rozśrodkowaniu w poszczególnych miastach;
- dokąd ma być rozśrodkowana ludność nie mieszcząca się w granicach województwa, względnie z których województw lub państwa sąsiedniego ile ludności należy przyjąć;
- dopuszczalne normy zagęszczenia ludności na kilometr kwadratowy i na izbę;
- międzywojewódzkie drogi rozśrodkowania ludności;
- punkty załadowcze dla ludności rozśrodkowywanej na tereny sąsiedniego państwa oraz terminy załadowania tej ludności na transport;

- przydział ze szczebla centralnego środków transportowych z uwzględnieniem ilości, rodzaju, pojemności oraz terminów dysponowania tym transportem;
- koncepcja zaopatrywania ludności przyjętej na obszar województwa względnie rozśrodkowanej poza jego granice;
- koncepcja medyczno-sanitarnego i technicznego zabezpieczenia rozśrodkowania;
- koncepcja pracy politycznej z ludnością podlegającą rozśrodkowaniu i pozostającą w miastach i rejonach zagrożonych;
- koncepcja ochrony rozśrodkowania oraz zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- określenie struktury organizacyjnej i zmian w zatrudnieniu przemysłu terenowego;
- określenie przedsiębiorstw z których pracownicy będą podlegać rozśrodkowaniu, podać terminy i sposób odejścia tej ludności;
- sygnały rozpoczęcia rozśrodkowania;
- terminy i sposoby składania sprawozdań /meldunków/ o przebiegu rozśrodkowania.

Całość zadań otrzymywanych przez WKO ze szczebla centralnego składa się z koncepcji poszczególnych działów Komitetu Obrony Kraju dotyczących rozśrodkowania ludności danego województwa.

Dyrektywa Komitetu Obrony Kraju oraz wstępne dane do planowania przygotowane przez województwo stanowią pełną podstawę do opracowania planu rozśrodkowania ludności województwa.

Opracowany przez WKO plan rozśrodkowania ludności po sprawdzeniu przez Sztab Planowania Rozwoju Obronnego Kraju i zatwierdzeniu przez KOK zostaje doprowadzony do wykonawstwa wszystkich działów WKO oraz do dalszego planowania i wykonawstwa zainteresowanych Powiatowych Komitetów Obrony.

Zadania dla poszczególnych działów Wojewódzkiego Komitetu Obrony mogą obejmować następujące zagadnienia:

a/ Dział ochrony ludności:

- ilość ludności z poszczególnych zagrożonych miast podlegająca rozśrodkowaniu;
- rozmieszczenie ludności z poszczególnych miast na obszarze województwa /podać ile ludności z którego miasta do którego powiatu zostanie rozśrodkowane/;
- z którego miasta, ile ludności, jakimi środkami transportu zostanie rozśrodkowana na teren innego województwa /podać do którego województwa ze wskazaniem punktów rozdzielczych/;
- z którego miasta, ile ludności zostanie rozśrodkowane na teren sąsiedniego państwa /podać punkt załadowniczy/;
- dopuszczalne normy zagęszczenia ludności na km^2 i izbę;
- obszary do których można rozśrodkowywać ludność /w zależności od sytuacji można w zamian podać rejony zastrzeżone do których nie należy rozśrodkowywać ludności/;
- które zakłady opieki społecznej i społecznej służby zdrowia, do których powiatów lub innych województw należy rozśrodkować /podać dokładnie miejsce rozśrodkowania i termin/;
- sposób zapewnienia dla ludności rozśrodkowanej pomocy medyczno-sanitarnej oraz zabezpieczenia jej przed skażeniami i zakażeniami;
- przydział sił medyczno-sanitarnych województwa dla zabezpieczenia rozśrodkowania ludności dużych miast.

b/ Dział polityczny:

- zadania wojewódzkiego aparatu politycznego w zakresie form i metod pracy politycznej z szerokimi masami społeczeństwa;
- formy i metody pracy z aktywnym polityczno-społecznym;

- zadania i sposoby wykorzystania środków masowego przekazu dla organizacji i przeprowadzenia rozśrodkowania ludności;
- rodzaje środków propagandowych i sposoby ich wykorzystania w poszczególnych okresach planowania i przeprowadzenia rozśrodkowania;
- środki i sposoby przeciwdziałania psychologicznemu oddziaływaniu przeciwnika wywołującemu dezorientację, chaos i panikę w toku rozśrodkowania;
- kiedy, ile i jakie środki propagandowe wydzielić do zabezpieczenia rozśrodkowania poszczególnych miast;
- formy i metody pracy politycznej wśród ludności przybywającej w ramach rozśrodkowania z sąsiedniego państwa;
- zadania pracy politycznej wśród ludności powiatów przyjmujących rozśrodkowaną ludność.

c/ Dział militarny:

- wytypowane międzywojewódzkie i wojewódzkie drogi rozśrodkowania ludności;
- rejony zastrzeżone dla wojsk, zmilitaryzowanych sił i środków OTK oraz zagrożone uderzeniami broni masowego rażenia;
- wytypowane punkty załadownicze, rozdzielcze oraz stacje kolejowe, porty i przystanie rzeczne przeznaczone do załadowania i rozładowania rozśrodkowywanej ludności;
- zadania ochrony dróg oraz punktów załadowniczych i rozdzielczych w toku rozśrodkowania;
- organizacja kierowania i kontroli ruchu rozśrodkowywanej ludności.

d/ Dział wewnętrzny:

- główne przedsięwzięcia w celu zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego w toku rozśrodkowania;

- zadania w zakresie ewidencyjnego ujęcia ludności podlegającej rozśrodkowaniu;
- zadania w zakresie powiadamiania zainteresowanych organów o rozpoczęciu rozśrodkowania;
- w których miastach należy wzmocnić siły porządkowe odwodami wojewódzkimi, względnie jakiego manewru tych sił dokonać z innych powiatów /kiedy, na jaki czas, kto ma objąć ogólne kierownictwo siłami porządkowymi/;
- ustalenie sposobu postępowania z upornymi i uchylającymi się od rozśrodkowania.

e/ Dział zaopatrzenia:

- dokonanie zmian w zaopatrzeniu poszczególnych powiatów i miast w myśl planu rozmieszczenia rozśrodkowanej ludności;
- sposób i zakres zaopatrywania ludności w toku rozśrodkowania;
- organizacja i system zaopatrywania ludności po rozśrodkowaniu;
- gdzie, ile obiektów zbiorowego żywienia ma powstać dodatkowo z chwilą rozśrodkowania ludności;
- sposób zaopatrywania powiatowych spółdzielni spożywców /PSS/ w artykuły pierwszej potrzeby;
- które z istniejących przedsiębiorstw podległych działowi zaopatrzenia zostaną⁹ zawieszone z chwilą rozpoczęcia rozśrodkowania ludności.

f/ Dział komunikacji:

- wytypowanie wojewódzkich dróg do rozśrodkowania ludności z poszczególnych miast;
- przydział środków transportu /własnych i przydzielonych WKO/ dla rozśrodkowania poszczególnych miast i rejonów zagrożonych;

- podanie kolejowych stacji załadowniczych i wyładowniczych;
- system łączności powiadamiania i kierowania rozładkowaniem;
- odwód środków transportu i łączności.

g/ Dział planowania i ekonomiki:

- struktura organizacyjna i zmiany w zatrudnieniu w poszczególnych przedsiębiorstwach województwa;
- sposób przejścia na wojenny system gospodarki narodowej i związany z tym przebieg redukcji zatrudnionych /według poszczególnych przedsiębiorstw/.

h/ Dział przemysłu:

- które przedsiębiorstwa zostaną rozwiązane oraz w których nastąpią zmiany w zatrudnieniu;
- sposób odejścia zredukowanych pracowników na rozładkowanie.

i/ Dział szkolnictwa i nauki:

- które szkoły, dokąd zostaną rozładkowane;
- w jaki sposób i do jakich rejonów rozmieścić młodzież szkolną;
- sposób rozładkowania i wykorzystania kadry nauczycielskiej w czasie i po rozładkowaniu;
- sposób rozładkowania pracowników nauki i kultury;
- zakres działalności kulturalnej po rozładkowaniu.

Poszczególne działy Wojewódzkiego Komitetu Obrony opracowują plany wykorzystania swoich sił i środków /bezpośrednio im podległych/ i przekazują im swoją decyzję.

Siły i środki szczebla centralnego podporządkowane na okres rozładkowania dla województwa otrzymują zadania z WKO przez odpowiednie działy /np. transport, łączność przez dział komunikacji WKO itp./. Niektóre siły i środki wyższego szczebla wykonujące zadania na korzyść województwa mogą mieć z góry postawione zadanie przez swoich przełożonych, wówczas WKO czy też PKO może z nimi wzajemnie uzgadniać współdziałanie /np. transport kolejowy i wodny,

stacje, porty i przystanie żeglugi śródlądowej/.

Po przekazaniu zadań poszczególnym działom Wojewódzkiej Komite Obrony na podstawie opracowanego planu rozśrodkowania ludności opracowuje i wysyła wyciągi z planu do poszczególnych powiatów i zagrożonych miast wydzielonych na szczeblu powiatu.

Z uwagi na to, że na obszarze województwa część powiatów będzie rozśrodkowywać ludność, a część przyjmować, treść stawianych im zadań będzie różna.

Ogólna treść zadań dla powiatów rozśrodkowujących ludność może być następująca:

- ogólna koncepcja rozśrodkowania ludności województwa;
- zagrożenie bronią masowego rażenia powiatu /miasta/ i jego sąsiadów;
- miasta podlegające rozśrodkowaniu;
- ilość ludności podlegającej rozśrodkowaniu w poszczególnych miastach i rejonach zagrożonych;
- dokąd rozśrodkować ludność /należy podać do których powiatów ile ludności zostanie skierowane/;
- przydział środków transportu do rozśrodkowania;
- drogi zastrzeżone oraz drogi dla przeprowadzenia rozśrodkowania /drogi kołowe, wodne i linie kolejowe oraz stacje załadownicze/;
- wytypowanie punktów rozdzielczych;
- sposób kierowania ruchem w toku rozśrodkowania;
- sposób ochrony i osłony technicznej przebiegu rozśrodkowania;
- sposób i rodzaj pomocy medyczno-sanitarnej dla ludności w czasie rozśrodkowania;
- system kierowania rozśrodkowaniem;
- formy pracy partyjno-politycznej oraz rodzaj i system informowania ludności rozśrodkowywanej i pozostającej w zagrożonych miastach;
- system zaopatrywania ludności podczas rozśrodkowania.

Ogólna treść zadań dla powiatów przyjmujących ludność roz-
środkowaną:

- skąd i ile ludności ma przyjąć powiat;
- rejony punktów rozdzielczych, drogi wojewódzkie do tych punktów;
- jakim transportem /względnie pieszo/, kiedy i ile ludności
ma przybywać na poszczególne punkty pracy;
- dopuszczalne normy zagęszczenia ludności na jedną izbę;
- sposób rozwiezienia ludności z punktów rozdzielczych;
- sposób zaopatrzenia i pomocy medycznej dla ludności rozśrodkowa-
nej;
- jak zabezpieczyć przyjętą ludność przed skażeniami i zakażeniami;
- ile i jakich środków transportu należy wydzielić do dyspozycji
WKO /podać czas i rejony stawiennictwa/;
- ile, jakich zakładów opieki społecznej i społecznej służby
zdrowia należy przyjąć, kiedy i gdzie ich rozmieścić;
- metody i sposoby pracy politycznej z ludnością.

Forma informacji wychodzącej z WKO do powiatów i miast wydzielonych na szczeblu powiatu może mieć różny charakter. Jedną z nich najprostszą dla Wojewódzkiego Komitetu Obrony może mieć charakter odprawy z udziałem WKO i przedstawicieli wszystkich powiatów i miast wydzielonych. Na wymienionej odprawie należy szczegółowo zapoznać przedstawicieli wszystkich powiatów z planem rozśrodkowania województwa. Zainteresowani uczestnicy odprawy wynotują wszystkie dane dotyczące reprezentowanych przez ich osoby powiatów. Odprawa taka stwarza warunki natychmiastowego wyjaśnienia wszystkich niezrozumiałych problemów oraz sprecyzowania spraw pominiętych w planie. Jednakże taka odprawa wymaga dużo czasu i nie daje pewności dla WKO, czy wszyscy uczestnicy

szczegółowo poznali plan.

Druga forma to dokument opracowany w postaci wyciągu z wojewódzkiego planu rozśrodkowania ludności. Dokument ten zawierać musi wszystkie niezbędne dane dla danego powiatu. Jego dodatnią stroną jest to, że powiaty posiadają pełny tekst wyciągu z planu wojewódzkiego. Stroną ujemną jest to, że w wypadku niejasności lub braku rozwiązania jakiegoś problemu, kierownictwo danego powiatu musi specjalnie zwracać się do WKO o wyjaśnienie.

Trzecia najbardziej skuteczna, to połączenie dwóch wymienionych form. Wówczas zostaje poważnie skrócona pierwsza forma przekazu informacji i na miejscu zostają uzupełnione i wyjaśnione problemy wynikające z drugiej formy.

Powiat, dzielnica względnie miasto wydzielone na szczęblu powiatu stanowią najniższą instancję planującą rozśrodkowanie. Na podstawie opracowanego planu rozśrodkowania ludności P_owiatowy względnie równorzędny Komitet Obrony przekazuje poszczególnym Administracjom Domów Mieszkalnych /ADM/ lub lokalnym Komitetom Obrony wyciągi z planu rozśrodkowania miasta /dzielniczy/ w których należy ująć:

- ogólną koncepcję rozśrodkowania powiatu /miasta, dzielnicy/;
- podstawowe kryteria typowania ludności do rozśrodkowania;
- punkty załadowcze rozśrodkowywanej ludności, ich usytuowanie i pojemność oraz kolejność ładowania z podaniem punktów docelowych /rozdzielczych/;
- rejony zbiórki dla ludności rozśrodkowywanej pieszo, ich pojemność i usytuowanie, kolejność wynarszu do poszczególnych punktów rozdzielczych;
- przydział transportu /rodzaj, ilość, kiedy i do których punktów przybędą, stacje załadowcze, rodzaj pociągu, jego pojemność oraz w jakiej kolejności i do której stacji kolejowej ludność zostanie dowieziona/;

- drogi wyjścia z poszczególnych punktów załadowniczych i rejonów zbiórki poza granice miasta oraz dalszy przebieg dróg do punktów rozdzielczych;
- sposób zabezpieczenia porządku podczas wychodzenia ludności do rejonów załadowniczych, w czasie załadowania i wychodzenia /wyjazdu/ z miasta;
- sposób zabezpieczenia poszczególnych mieszkań, bloków i kwartałów opuszczonych przez ludność rozśrodkowaną;
- określenie wielkości i rodzaju bagażu zabieranego przez ludność rozśrodkowaną;
- sposób postępowania z ludnością oporną, uchylającą się przed rozśrodkowaniem;
- sposób postępowania z ludźmi chorymi nie nadającymi się do podróży;
- terminy opracowania wykazów ludności podlegającej rozśrodkowaniu z uwzględnieniem grup;
- zaopatrzenie ludności w czasie rozśrodkowania /punkty żywnościowe, medyczno-sanitarne/;
- system kierowania rozśrodkowaniem;
- sposób powiadamiania ludności o rozpoczęciu rozśrodkowania przez szczebel powiatu i wyżej oraz przez Lokalne Komitety Obrony i Administracji Domów Mieszkalnych;
- sposób ewidencyjnego ujęcia ludności rozśrodkowującej się we własnym zakresie /do rodzin, znajomych itp./.

Powiaty przyjmujące rozśrodkowaną ludność opracowują szczegółowe plany przyjęcia i rozdziału przybywającej ludności do poszczególnych gromad. Na podstawie opracowanego przez Powiatowy Komitet Obrony planu przyjęcia rozśrodkowanej ludności wykonuje się wyciągi dla poszczególnych Lokalnych Komitetów Obrony w których należy ująć:

- ile dana gromada przyjmuje ludności;
- z jakich punktów rozdzielczych, w jakich terminach dana gromada musi zabrać rozśrodkowaną ludność własnymi środkami transportowymi;
- z jakich punktów rozdzielczych i w jakich terminach należy przyjąć ludność rozśrodkowywaną pieszo;
- w jakim terminie, do jakiego rejonu na terenie gromady i ile przybędzie ludności rozśrodkowanej transportem powiatu, województwa lub pieszo;
- na jaki termin, ile i jakiego rodzaju środki transportu ma wydzielić gromada do dyspozycji powiatu i do jakiego rejonu one mają być skierowane;
- sposób zaopatrywania i pomocy medyczno-sanitarnej ludności przyjętej na teren gromady;
- drogi dla przewozu i pieszych z punktów rozdzielczych do gromady;
- system regulacji ruchu, zabezpieczenie techniczne i ochrona dróg rozśrodkowania.

Administracje Domów Mieszkalnych, które mają wytypować ludność do rozśrodkowania, a tym samym opracowują imienny plan rozśrodkowania stanowią sobą najniższe ogniwo planowania mające bezpośredni kontakt z ludnością podlegającą rozśrodkowaniu.

W myśl ogólnej zasady plan rozśrodkowania musi być doprowadzony do wiadomości każdego zainteresowanego. Oznacza to, że decyzja najwyższego szczebla musi być przekazana w odpowiednim zakresie i formie do wszystkich ogniw planowania, a następnie przekazana poszczególnym obywatelom podlegającym rozśrodkowaniu. Ta ostatnia czynność skierowana jest do setek tysięcy mieszkańców poszczególnych regionów naszego kraju. Wymaga ona bardzo

konkretnego i szczegółowego przeanalizowania wszystkich aspektów związanych z przedsięwzięciami rozśrodkowania. Dopiero po dokładnym zbadaniu i zatwierdzeniu poszczególnych planów może być doprowadzona do wiadomości zainteresowanych obywateli.

Dla ludności podlegającej rozśrodkowaniu należy podać:

- cel rozśrodkowania ludności i zastosowane kryteria;
- uwzględnić rozśrodkowanie samodzielne /do rodzin, znajomych/
o ile to odpowiada ogólnej koncepcji i planom rozśrodkowania;
- podać warunki w jakich nastąpi rozśrodkowanie i ile czasu będzie ono trwało;
- do jakiej miejscowości dany obywatel zostanie rozśrodkowany, jakimi środkami transportu, względnie pieszo;
- co należy z sobą zabrać udając się na rozśrodkowanie;
- w jaki sposób pozostawić mieszkanie;
- gdzie należy się zgłosić po ogłoszeniu sygnału do rozśrodkowania i w jakim czasie;
- którymi drogami należy udać się na punkt załadowczy /zbiórki/;
- gdzie można będzie zaopatrzyć się w artykuły pierwszej potrzeby w toku rozśrodkowania;
- gdzie i w jakim zakresie będzie można korzystać z pomocy medyczno-sanitarnej w toku rozśrodkowania;
- jak postąpić gdy ktoś z członków rodziny jest chory i nie nadaje się do podróży;
- podać sposoby i środki powiadamiania ludności o rozpoczęciu rozśrodkowania;
- poinformować o warunkach bytowych po rozśrodkowaniu;
- zapoznać z sankcjami w stosunku do opornych i uchylających się przed rozśrodkowaniem.

Dla ludności rozśrodkowującej się samodzielnie należy podać:

- termin rozśrodkowania się;
- drogi rozśrodkowania;
- sposób i czas wymeldowania się w ADM /wyjazd tej ludności może nastąpić przed zarządzeniem rozśrodkowania/;
- termin zameldowania się w nowym miejscu pobytu;
- ustalić jakimi środkami lokomocji zostanie rozśrodkowana.

Wiele informacji, które należy podać ludności podlegającej rozśrodkowaniu mają charakter ogólny i mogą być podane do wiadomości w ramach masowego szkolenia ludności w okresie pokoju.

Lokalne Komitety Obrony przyjmujące ludność rozśrodkowaną powinny w ramach masowego szkolenia ludności wyjaśnić cel rozśrodkowania oraz ich obywatelską i społeczną rolę i zadania spełniane w tym zakresie. Ponadto użytkownikom /właścicielom/ poszczególnych domów należy podać:

- ile osób zostanie dokwaterowanych do danego mieszkania /domu/;
- sposób umieszczenia dokwaterowanych ludzi /wydzielenie izb, przygotowanie miejsc odpoczynku, udostępnienie kuchni i innych urządzeń kwaterunkowych/;

2. Zasady i formy powiadamiania ludności podlegającej rozśrodkowaniu.

Powiadamianie ludności podlegającej rozśrodkowaniu stanowi jedną z najpoważniejszych i najtrudniejszych czynności w planowaniu i realizacji rozśrodkowania.

Całość planowania wszystkich szczebli zmierzała do jednego celu - ochrony człowieka przed skutkami broni masowego rażenia. Cel ten zostanie osiągnięty dopiero wtedy, kiedy ostateczni realizator należycie zrozumie swoje zadanie i wykona je z całą dokładnością. Prawidłowe wykonanie otrzymanego zadania wymaga czasu na zrozumienie i przygotowanie się do jego realizacji. Każdy

obywatel podlegający rozśrodkowaniu musi dysponować czasem w którym dokładnie zrozumie cel postawionego mu zadania i określi sposób jego wykonania.

Zdając sobie sprawę, że rozśrodkowanie odbywać się będzie w największych i najbardziej zagęszczonych skupiskach ludności oraz, że nie wszyscy ludzie, a tylko część z nich zostanie rozśrodkowana, z góry można stwierdzić, że wymagać to będzie sprawnego kierowania oraz dużego zrozumienia i zdyscyplinowania wszystkich obywateli. Oprócz rozśrodkowania w tym samym czasie odbywać się będzie mobilizacyjne rozwinięcie wojsk i zmilitaryzowanych sił OTK.

W gąszczu różnych niecodziennych przedsięwzięć związanych z dużym ruchem, zagrożone miasta będzie musiała opuścić prawie połowa, a niekiedy więcej mieszkańców.

W pokojowym okresie odbywa się szereg ćwiczeń związanych z obronnością kraju.

Pierwsze próbne mobilizacje do wojsk i oddziałów zmilitaryzowanych oraz prowadzone z nimi manewry i ćwiczenia wywoływały niepokój i zachwianie normalnego życia wśród wielu mieszkańców danego rejonu. Każde kolejne przedsięwzięcie tego rodzaju odbywa się sprawniej, wzrasta gotowość obronna wszystkich sił kraju, a społeczeństwo aprobuje je wyrażając coraz większe uznanie.

W porównaniu z mobilizacją, rozśrodkowanie jest przedsięwzięciem bez porównania większym /uwzględniając ilość zaangażowanych ludzi/, odbywającym się w najkrótszym czasie /jednostki wojskowe mobilizują się od jednego do kilkunastu nawet dni, natomiast ludność podlegająca rozśrodkowaniu musi opuścić zagrożone miasto w ciągu jednej doby maksimum, a całość rozśrodkowania zamyka się w dwóch dobach/. Do wojsk i sił zmilitaryzowanych odchodzą ludzie wieku produkcyjnego, cieszący się dobrym zdrowiem i dobrymi warun-

kami fizycznymi. Rozsrodkowaniu natomiast podlegają w większości ludzie starzy, inwalidzi, dzieci i opiekujący się nimi.

Rozpatrując nawet tak ogólnie sprawy obronności kraju nasuwa się generalny wniosek, że zagadnieniu przeprowadzenia rozsrodkowania należy poświęcić nie mniej uwagi niż wszystkim innym przedsięwzięciom obronnym.

Rozwijając powyższy wniosek nasuwa się szereg zadań stojących przed całym aparatem kierowniczym od najwyższego do najniższych szczebli w zakresie powiadamiania ludności podlegającej rozsrodkowaniu. Do ogólnych zasad powiadamiania ludności podlegającej rozsrodkowaniu można zaliczyć:

1. Powiadamianie może się odbyć tylko na polecenie lub zezwolenie wyższego szczebla kierowania.
2. Do powiadamiania należy wykorzystać wszystkie środki kontaktu z ludnością.
3. Powiadamiający musi mieć pewność, że zainteresowany zadanie otrzymał i wie w jaki sposób ma go wykonać.
4. Powiadamiany musi mieć niezbędny czas na wykonanie zadania.

Problematyka powiadamiania ludności podlegającej rozsrodkowaniu obejmuje:

- informację o planowanym rozsrodkowaniu danej osoby i wszystkich przepisach oraz obowiązkach z tym związanych;
- informację o rozpoczęciu rozsrodkowania w ramach ćwiczeń w warunkach pokojowych;
- informację o rozsrodkowaniu w okresie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub z chwilą wybuchu wojny.

Ze względu na ważność i ogrom skomplikowanej pracy przy prowadzeniu rozsrodkowania każdy zainteresowany obywatel musi być o tym powiadomiony już w okresie pokojowym. Informacja ta ma na celu umożliwić każdemu podlegającemu rozsrodkowaniu dokład-

ne zapoznanie się z obowiązującymi przepisami oraz warunkami przeprowadzenia i pobytu na rozśrodkowaniu. Stwarza jemu jednocześnie warunki przygotowania się do rozśrodkowania.

Cwiczebne rozśrodkowanie daje możliwość przekonania się planującemu o realności opracowanych planów i systemu powiadamiania. Ludność rozśrodkowywana podczas ćwiczeń oswaja się z samym faktem danego przedsięwzięcia, poznaje praktycznie warunki przeprowadzenia i pobytu na rozśrodkowaniu. Powiadamianie o rozśrodkowaniu ćwiczebnym powinno odbywać się w dużym zbliżeniu do warunków rzeczywistych.

Informacja o rzeczywistym rozśrodkowaniu w warunkach zagrożenia powinna odbywać się w myśl założonych planów z ewentualnymi poprawkami wniesionymi na skutek zaistniałej sytuacji /ogólne zasady nie mogą być naruszone/.

Formy powiadamiania ludności podlegającej rozśrodkowaniu mogą być ogólne i bezpośrednie.

Ogólna forma polega na powiadamianiu ludności podlegającej rozśrodkowaniu za pomocą wszystkich lub niektórych środków masowego przekazu. Dodatnią stroną tej formy jest fakt, że zasięgiem swoim obejmuje cały obszar kraju /względnie województwa lub miasta/, nie wymaga dużego nakładu sił i podana jest w krótkim czasie. Posiada natomiast szereg stron ujemnych do których można zaliczyć:

- ze względu na masowe środki przekazu wiadomość ta trafia natychmiast do przeciwnika, który zrobi wszystko, aby w jak największym stopniu utrudnić przeprowadzenie rozśrodkowania;
- brak pewności, czy wiadomość ta dotarła do każdego zainteresowanego;
- ludność uporna na możliwość uchylecia się przed rozśrodkowaniem lub go opóźnić;

- brak pewności czy wszyscy zainteresowani mogą stawić się w nakazanych punktach zbiórki;
- brak możliwości przekazania zainteresowanym szczegółowych zmian.

Bez względu na ujemne strony ogólnej formy powiadamiania daje ona ogromne usługi w realizacji planów rozśrodkowania, szczególnie jeśli rozśrodkowanie rozpoczyna się przed wybuchem wojny. Z chwilą wybuchu wojny środki stosowane w tej formie powiadamiania mogą ulec poważnym zakłóceniom, a niektóre z nich mogą zostać całkowicie wyeliminowane /np. telewizja, radio/.

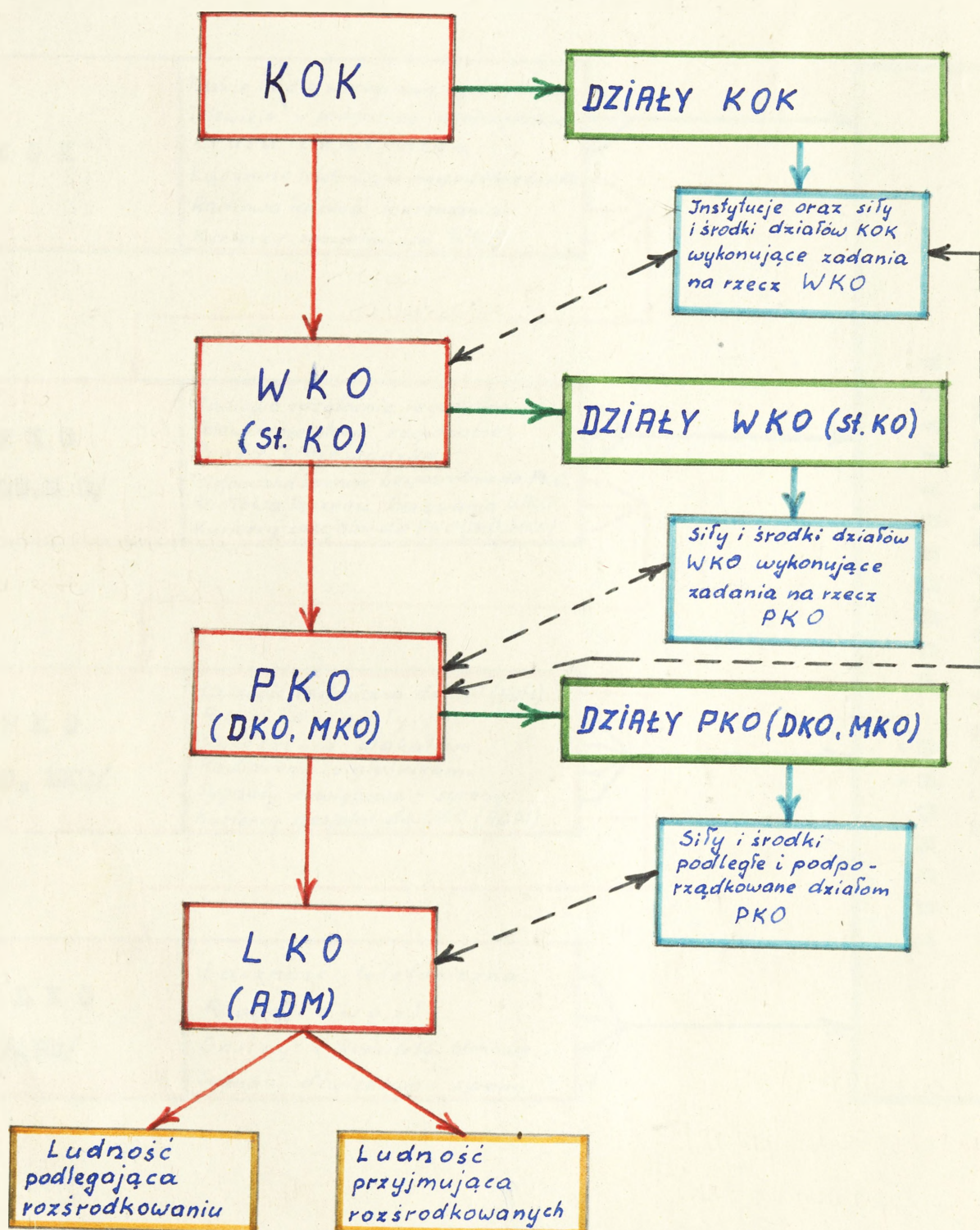
Forma bezpośredniego powiadamiania polega na powiadomieniu każdego zainteresowanego obywatela przez gońców /łączników/ Lokalnych Komitetów Obrony i komitety blokowe oraz telefoniczne /osoby posiadające telefony/. Ta forma powiadamiania wymaga zaangażowania dużej ilości ludzi i czasu, ale daje przy tym pewność, że informacja dotarła do wszystkich ludzi znajdujących się na miejscu oraz wykazuje kogo nie ma.

Zastosowanie obu wymienionych form daje najlepsze rezultaty mimo wskazanych niektórych braków.

Środki powiadamiania w zależności od szczebla kierowania są różne od najprostszych, a zarazem najpewniejszych takich jak kontakt osobisty, poprzez plakaty, radiowęzły, prasę, radiowe rozgłoszenie regionalne, do polskiego radia i telewizji włącznie. Wykaz środków powiadamiania poszczególnych szczebli kierowania podany w załączniku nr 2.

Na wszystkich szczeblach kierowania powinien obowiązywać jednolity system sygnałowy o rozpoczęciu rozśrodkowania i należy go doprowadzić do wszystkich zainteresowanych.

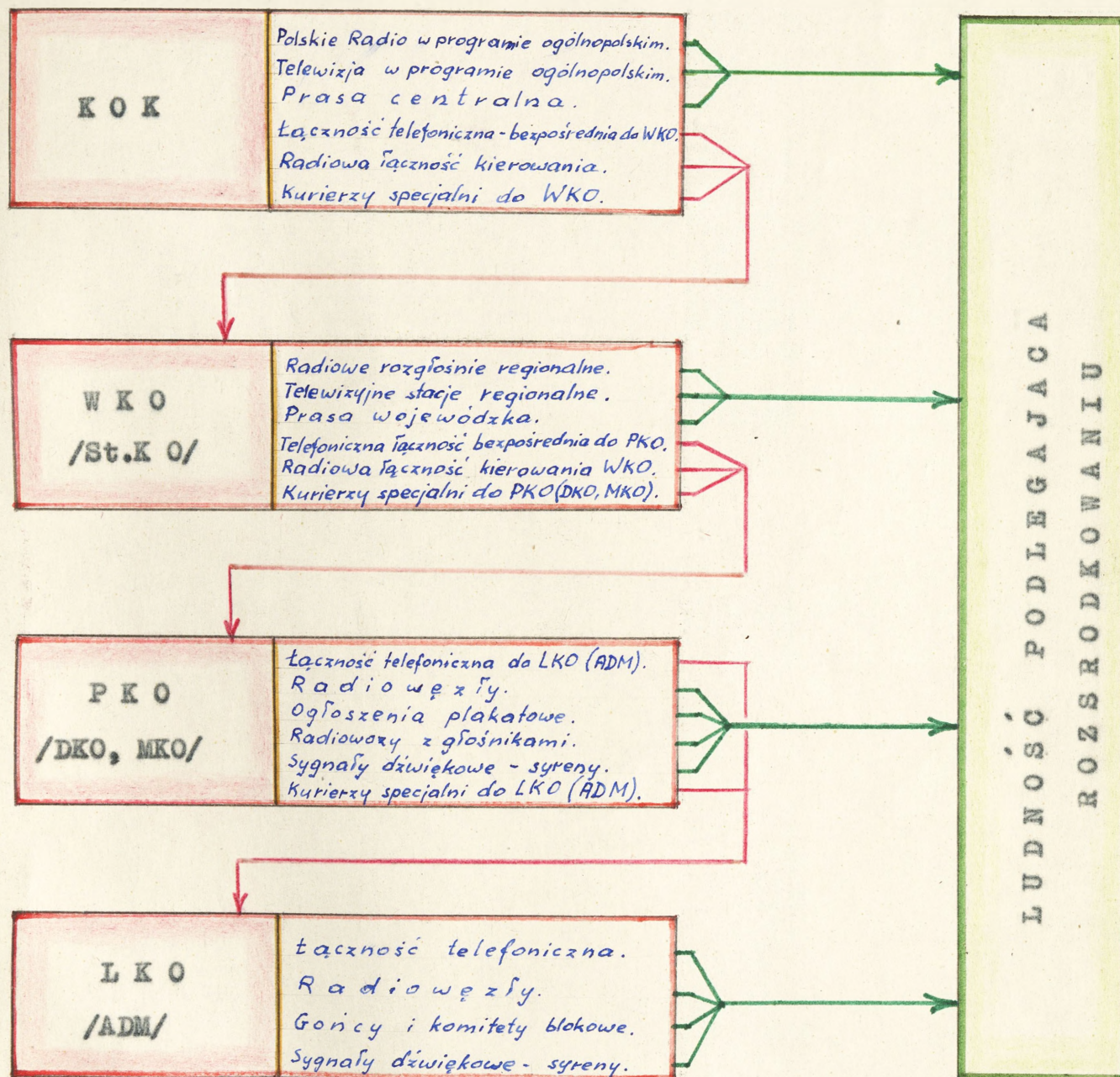
**SCHEMAT DOPROWADZANIA PLANU ROZŚRODKOWANIA LUDNOŚCI
DO WIADOMOŚCI ZAINTERESOWANYCH**

- > - doprowadzanie planu w układzie poziomym
 —————> - doprowadzanie planu w układzie pionowym
 - - - - -> - współdziałanie.

W Y K A Z

SRODKOW POWIADAMIANIA W DYSPOZYCJI POSZCZEGOLNYCH SZCZEBLI
KIEROWANIA ROZSRODKOWANIEM LUDNOSCI

→ — - kierunek wykorzystania